

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ

ΚΩΣΤΑ ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΥ
ΔΡΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ
καὶ ὁ 20^{ος} αἰώνας

Διάλεξις πού δόθηκε στήν αἴθουσα τοῦ Παρνασσοῦ
στίς 8 Ἰουλίου 1948

ΕΙΒ

ΑΘΗΝΑΙ

Κυρίες και Κύριοι, (1)

Φαντάζομαι μιὰ σκηνή πού νά βρισκόνταν μαζεμένοι τήν ἐποχή κείνη πρό Χριστοῦ τρεῖς ἀπό τούς πιό μεγάλους μας ἀρχαίους, ὁ Πυθαγόρας, ἐπί παραδείγματι, ὁ Πλάτων κι ὁ Ἀριστοτέλης, καί νά σου κά-

Σκοτάδια πεσσιμισμού ποιο προγνωστικό μυστηριώδες πνεῦμα νά παρουσιαζόταν στη μέση καί νά τούς ἀποκάλυπτε ψιθυριστά πώς θά ῥθῃ ἀργότερα μιὰ ἐποχή πού οἱ ἄνθρωποι θά βλέπουν καί θά μιλοῦν αὐτοστιγμὴ μὲ ἄλλους πού θά βρίσκονται στήν Αἴγυπτο, στήν Ἰνδική καί στήν ἄκρη τοῦ κόσμου, σάν νά τούς χώριζε μονάχα ἀπόσταση ἑνός μέτρου· ὅτι θά βλέπουν ἀκόμα νά περπατοῦν σέ μιὰ ταινία φίλοι τους χρόνια πρωτότερα πεθαμένοι καί νά μιλοῦν καί νά τραγουδοῦν σάν ζωντανοί· ὅτι τὰ ὀχήματα θά τρέχουν χωρὶς ἄλογα μονάχα τους σάν ἄστραπὴ καί οἱ ἄνθρωποι θά πετοῦν χιλιάδες μέτρα στὰ σύγνεφα ψηλά πιό γρήγορα ἀπ' τὸν ἦχο. Φαντάζομαι λέγω, τὴ βαθεῖα κατάπληξη τῶν πνευμάτων τῶν προγόνων μας καί συγχρόνως τὸν θαυμασμό καί τὸ μακαρισμὸ τους γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα τοῦ προνομιούχου αἰῶνος ἐκείνου. «Οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, θ' ἀναφωνοῦσαν καί οἱ τρεῖς σοφοί μας, θά εἶναι οἱ πανευδαίμονες, οἱ τρισμακάριοι!»

Αὐτὸ θά περίμεναν οἱ ἀρχαῖοι μας.

Ἄληθεύει δραγε τοῦτο ;

Ἄλιμονο! . . πού νά φανταζόνταν οἱ καλοὶ μας ἐκεῖνοι σοφοὶ ὅτι τὸ ἄκρο ἀντίθετο σήμερα συμβαίνει· ὅτι ὁ αἰῶνας μας πού ἔχει τὸν τεράστιο αὐτὸν μηχανικὸ πολιτισμὸ εἶναι συγχρόνως ὁ ἀθλιέστερος τῶν αἰῶνων τῆς ἱστορίας ὡς πρὸς τὴ ζωὴ του, γιατί εἶναι βουτηγμένος σὲ θάλασσα αἵματος ἀλληλοσφαγῆς, σὲ ποτάμια δακρῶν θόνου καί σὲ καπνοὺς ἔρειπῶν πού τραβοῦν μαζί τους τὰ βογγητὰ καί τοὺς στεναγμοὺς ἑκατομμυρίων ψυχῶν.

Ἄλλ' ἐὰν αὐτὰ εἶναι, ἔστω, χονδροειδῆ γεγονότα ἀπλωμένα σὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ κόσμου μας, μήπως τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνα μας ἀντιμετωπίζει αὐτὰ μὲ θριαμβευτικὴ αἰσιοδοξία καί ἐξουδετερώνει μὲ ἔσωτερικὴ Πίστη καί ἀντίδραση τὸ ἀπαίσιο αὐτὸ φαρμάκι ;

Δυστυχῶς ὄχι! Ἄλλὰ μέσα στήν τραγικὴ ἀναστάτωση τοῦ κόσμου μας προστίθεται ἀκόμη καί ἡ μαύρη ἀπαισιοδοξία, — ὁ πεσσιμισμὸς —, γιὰ τὴν τύχη ἐν γένει τοῦ ἀνθρώπου, γιὰ τὸ νόημα τῆς ζωῆς καί τὸν προορισμὸ τῆς καί ἔτσι συμπληρώνεται τὸ ἀπαίσιο σύμπλεγμα τοῦ εικοστοῦ αἰῶνα μας.

Θά ἀναφέρω, ὡς ἀπόδειξη, χαρακτηριστικὲς ἰδέες τεσσάρων μεγάλων πνευμάτων τοῦ αἰῶνα μας πού ἐξασκοῦν τεράστια ἐπιρροὴ στὴ γενεά μας καί πού γι' αὐτὸ θά μπορούσαμε νά τοὺς κατατάξωμε κατὰ τὴ

1. Διάλεξις πού δόθηκε στὸν Παρνασσὸ στὶς 8 Ἰουλίου 1948.

Ἄπο τὴν πρακτικὴ καὶ θεωρητικὴ αὐτὴ ματιὰ ποῦ ρίξαμε στὸν ΧΧ αἰῶνα μας μποροῦμε νὰ βγάλωμε ἕνα μεγάλο καὶ ἀλάθητο συμπέρασμα ὅτι ἀπὸ τὸ σύγχρονο πνεῦμα λείπουν δύο πολυτιμότερα ἀγαθὰ. Τὸ πρῶτο εἶναι ἡ «**Ἀγάπη**» καθὼς τὴν πραγματοποίησε **Τί μᾶς λείπει** καὶ τὴν διδάξε ὁ Ἰησοῦς καὶ τὸ δεύτερο εἶναι ἡ «**Αἰσιοδοξία**» γιὰ τὸ νόημα τῆς ζωῆς καὶ τὴν τύχη τοῦ ἀνθρώπου, τὴν ὁποῖαν ἐμπνέει ἐπίσης ὁ Ἰησοῦς διὰ τοῦ εὐαγγελίου Του. Ἡ εὐαγγελικὴ Ἀγάπη εἶναι τὸ δραστικώτατο ἀντίδοτο κατὰ τοῦ ἀλληλοσπαραγμοῦ μὲ τὰ ἀμέτρητα δεινὰ του, καὶ ἡ Εὐαγγελικὴ Αἰσιοδοξία εἶναι τὸ ἀσφαλέστατο ἀντιφάρμακο κατὰ τῆς δηλητηριάσεως καὶ τοῦ μαρασμοῦ τοῦ ἀθεϊστικοῦ πεσσιμισμού.

Ἐάν κάθε ἀνθρώπινη καρδιά ἀποκτήσῃ τὰ δύο ἀνεκτίμητα αὐτὰ ἀγαθὰ, ἡ σωτηρία τοῦ κόσμου μας εἶναι ἀπόλυτα ἐξασφαλισμένη: Μ' ἄλλα λόγια ὁ αἰώνας μας, περσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον, φαίνεται ὅτι ἔχει ἀπόλυτην ἀνάγκη τῆς προσωπικότητος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τὴ μόνη καὶ σωτήρια αὐτὴ λύση ποῦ ἀπομένει γιὰ τὸν αἰῶνα μας τὴν ἀναγνώρισε καὶ τὴν διακήρυξε τώρα τελευταῖα ἕνα διάσημο πνεῦμα ποῦ δὲν φημιζεταὶ γιὰ τίς θρησκευτικὰς προτιμήσεις του ὁ Bernard Shaw, στὴν ἐφημερίδα Tribune, γράφοντας τὰ ἑξῆς: «Δὲν εἶμαι περισσότερο χριστιανὸς ἀπὸ τὸν Πιλάτο· προτιμῶ κατὰ πολὺ τὸν Ἰησοῦ ἀπὸ τὸν Βαραβᾶ. Ὑστερα ἀπὸ ἑξήντα χρόνια ποῦ μελετῶ τὸν κόσμο καὶ τὴν ἀνθρώπινη φύση εἶμαι ἕτοιμος νὰ δεχθῶ ὅτι δὲν βλέπω ἄλλο δρόμο γιὰ νὰ βγῆ ὁ κόσμος ἀπὸ τὴν ἀθλιότητά του, παρὰ μονάχα τὸ δρόμο ποῦ θὰ βρισκόταν διὰ τοῦ θελήματος τοῦ Χριστοῦ, ἐάν αὐτὸς ὁ Χριστὸς εἶχε ἀναλάβει τὸ ἔργο ἑνὸς σύγχρονου πρακτικοῦ πολιτικοῦ».

Μποροῦμε λοιπὸν ἐδῶ σὰν ἄνθρωποι πρακτικοί, ἄνθρωποι τῆς παρατηρήσεως, ρεαλισταί, νὰ διακηρύξωμε ὕστερ' ἀπ' αὐτὰ ὅτι τὸ μόνο ἀποτελεσματικὸ καὶ ριζικὸ φάρμακο γιὰ τὴν θεραπεία τῆς γενεᾶς μας εἶναι ἡ ἀπὸ καρδιᾶς ἐπιστροφή τῆς στὴν προσωπικότητα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ γιὰ νὰ τῆς δώσῃ τὸ πνεῦμα του καὶ τὴ ζωὴ του.

* * *

Τὸ πνεῦμα ὅμως τῆς ἀξιωματικῆς, — νὰ ποῦμε ἔτσι —, ἀπιστίας τοῦ ΧΧοῦ αἰῶνα μας θὰ ἀπαντήσῃ τὰ ἑξῆς:

«Ἄς τὴν πάρη ὁ λαὸς τὴν Πίστη στὸν Χριστὸ· θὰ τοῦ κάμῃ καλὸ. Ἐμεῖς ὅμως οἱ πνευματικοὶ δημιουργοὶ καὶ πρωτοπόροι δὲν βλέπομε νὰ εἶναι ἀλήθεια ἡ Πίστη τοῦ Χριστοῦ καὶ προτιμᾶμε **Γιὰ τοὺς ἀπέχον-** τὴν ἄρνηση ποῦνε γιὰ μᾶς ἀλήθεια, ἔστω μὲ τὰ ὀλέ- **τας ἀρνητὰς ὄχτῶ** θρια ἀποτελέσματά της, παρὰ ἕνα νανουριστικὸν πα- **πρατηρήσεις** ραμῦθι ποῦναι ψέμα κι ὄχι ἀλήθεια· ἡ ἀλήθειά μας εἶναι μαῦρη καὶ τρομερὴ ἀλλὰ εἶναι ἀλήθεια».

Ὡστε οἱ ἄρχοντες τῆς ἀρνήσεως τοῦ αἰῶνος τούτου μᾶς λένε. «Ὁ Χριστὸς καὶ τὸ Εὐαγγέλιο ἄς εἶναι γιὰ τὸ λαὸ. Ἐμεῖς οἱ μεμυημένοι μένομε στὴν ἀλήθεια τῆς Ἀρνήσεως».

Σ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα τῆς Ἀρνήσεως ποῦ θεωρεῖ ὑποχρέωσή του χάρι τῆς ἀλήθειας καθὼς λέει, νὰ μείνῃ ἔξω ἀπ' τὴ Χριστιανικὴ Πίστη, — τὴν γνήσια ἐννοοῦμε καὶ τὴν ἄδολη, — μὲ τὴν ἰδέα ὅτι τάχα τὸ Εὐαγγέλιο εἶναι ὠφέλιμο μὲν γιὰ τὸ λαὸ ἀλλὰ δὲν ἱκανοποιεῖ τὴ σύγχρονη προηγ-

μένη διανόηση, ἔχω νὰ προβάλω πρὸς τὸ πνεῦμα αὐτὸ ἐπιχειρήματα καὶ νὰ προσθέσω μιὰ κριτικὴ πάνω στὶς κυριώτερες ἀντιρρήσεις του, μὲ τὴ βεβαιότητα ὅτι θὰ προκύψῃ κάποια διαφώτισις γιὰ κάθε ἀπροκατάληπτον ἐρευνητῆ.

1.—Πρῶτα-πρῶτα ἡ σύγχρονη Ἄρνησις δὲν μπορεῖ νὰ ἐπικαλεσθῇ μὲ τὸ μέρος τῆς τὴν Ἐπιστήμῃ, γιὰ τὸν σοβαρώτατο λόγο ὅτι ὄχι μονάχα κατὰ τὸ παρελθὸν οἱ δημιουργοὶ τῆς νεωτέρας Ἐπιστήμης ἀπὸ τοῦ Νεῦτωνος, Kepler, Leibnitz, Faraday, Maxwell, — γιὰ ν' ἀναφέρω ὡς παράδειγμα μονάχα αὐτούς, ἦσαν ἄνθρωποι βαθεῖας χριστιανικῆς πίστεως ἀλλὰ καὶ σήμερα οἱ μάλιστα πρωτοπόροι στὶς φυσικὰ καὶ βιολογικὰς ἐπιστήμεις τοῦ XX αἰῶνα, τῆς περιωπῆς τῶν Robert Millikan, Max Plank, Ed. Milne, Jame Jeans, Ambrose Fleming κλπ. ὄχι μόνο πιστεύουν ἀλλὰ καὶ δημοσιὰ ὁμολογοῦν τὴν θρησκευτικὴν πίστη τους, χωρὶς νὰ βλέπουν κανένα ἐμπόδιο ἀπὸ τὴς ἀλήθειαις τῆς συγχρονης Ἐπιστήμης ποὺ κατέχουν. Τὸ ὀχύρωμα λοιπὸν τῆς Ἐπιστήμης δὲν προστατεύει σήμερα τὴν Ἄρνηση αὐτῆ.

2.—Ἐπειτα ἔχω νὰ φέρω στὸν σύγχρονον Ἄρνητῆ μας μιὰ παρατήρησιν παρμένη ἀπὸ τὴ Φύσιν. Ἄς προσέξωμε ἐπὶ παραδείγματι τὸ Ψάρι. Γιὰ τὸν ὄργανισμό τοῦ ψαριοῦ, μὲ τὰ βράγχια του, μὲ τὰ φτερούγια του, μὲ τὴν οὐρά του, ποιὰν ἀξία ἔχουν ἕνας ἀνθόσπартος κάμπος, ἕνα ἔξοχο Ἑλβετικὸ τοπίο ἢ μιὰ ἀπέραντη θάλασσα ; Γιὰ πῶς ἀπὸ τὰ τρία αὐτὰ περιβάλλοντα τὸ προορίζει ἡ Φύσις ; Εἶναι φανερό ὅτι τὸ προορίζει γιὰ τὴ θάλασσα γιὰτὶ ἐκεῖ ἀναπτύσσεται, ἐκεῖ προοδεύει, ἐκεῖ παίρνει ὅλη τὴ ζωὴ ποῦναι δεκτικὸ, ἐνῶ στὸν κάμπος καὶ στὸ τοπίο βασανίζεται καὶ σβῆνει. Κι ἂν μᾶς πῆ κανένας ἀρνητῆς ὅτι ἡ θάλασσα εἶναι οὐτοπία καὶ πλάνη γιὰ τὸ ψάρι ἐνῶ ὁ κάμπος εἶναι ἡ ἡ πραγματικὴ του θέσις, θ' ἀπαντήσωμε ὅτι αὐτὸς ὁ ὄργανισμὸς τοῦ ψαριοῦ μὲ τὰ βράγχια καὶ τὰ φτερούγια καὶ τὴν οὐρά του μιλάει πὼς εἶναι φυσικὰ κανωμένος νὰ λειτουργῇ μὲς στὸ νερό, ἐνῶ στὸν κάμπος εἶναι καταδικασμένος ν' ἀτροφῆσῃ καὶ τὸ ψάρι νὰ ψοφήσῃ ἢ ἀπάντησῃ μας αὐτῆ εἶναι ἀπόλυτα ἐπιστημονικὴ γιὰτὶ στηρίζεται στὸ πείραμα. Ἄς ἐρθωμε τώρα ἀπὸ τὸ Ψάρι στὸν Ἄνθρωπον. Εἶναι ὁ ἄνθρωπος κανωμένος νὰ ζῆσῃ μὲ τὴς ἰδέαις τοῦ ἀθεϊσμοῦ, τὴς ἰδέαις τῆς ἀπελπισίας στὸν κόσμον τοῦτο καὶ τὴς ἰδέαις τῆς μηδενίσεως διὰ τοῦ θανάτου, οἱ ὅποιοι τὸν ἀτροφοῦν καὶ τὸν μαραίνουν ἢ τοῦναντίον εἶναι κανωμένος νὰ ζῆσῃ μὲ τὴν πίστη σὲ Θεόν, τὴν πίστη σὲ πρόνοια στὴ ζωὴ ἐδῶ καὶ τὴν πίστη σὲ αἰῶνια εὐτυχία μετὰ τὸν θάνατον ; Οἱ ἐσωτερικοὶ καὶ ἐνστικτικοὶ πόθοι του δὲν εἶναι νὰ γνωρίσῃ τὴν αἰτία τοῦ Παντός καὶ τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ νὰ ἀπολαμβάνῃ μιὰ ζωὴ δυνάμει καὶ χαρᾶς στὴν ἐπαφὴ μὲ τὸν Θεόν ; Οἱ φυσικοὶ αὐτοὶ πόθοι του δὲν βρίσκουν τὴν τέλεια ἱκανοποίησίν τους στὸ χαρμόσυνο ἄγγελμα τοῦ Εὐαγγελίου, καθὼς τὰ βράγχια καὶ τὰ φτερούγια τοῦ ψαριοῦ βρίσκουν τὴν τέλεια ἱκανοποίησίν τους μέσα στὴ θάλασσα ; Γιὰτὶ λοιπὸν ἡ θάλασσα νᾶναι ἡ ἀλήθεια γιὰ τὸ ψάρι, ἐνῶ ἡ σωτηρία τοῦ Ἰησοῦ ποῦ

**Στὸ Εὐαγγέλιο
ἀναπτύσσεται ἡ ψυχὴ**

χορταίνει και τελειοποιεί την ύπαρξή μας, καθώς η θάλασσα τὸ ψάρι, θέλετε νάναί ψέμα γιὰ τὸν ἄνθρωπο ;

3.—Τρίτο θὰ προσθέσω και τὴν ἐξῆς ἄλλη παρατήρηση σὲ ἐπίπεδο τῆς φορᾶ αὐτῆ καθαρῶς λογικῆ. Ὁ σύγχρονος Ὑλιστῆς παραδεχόμενος τὴν Ὑλῆ ὡς ἀρχὴν τοῦ Παντός τοποθετεῖται και αὐτὸς μπροστὰ σὲ δόγματα καθὼς και ὁ πιστὸς ποὺ παραδέχεται τὸν Θεὸ ἀντὶ τῆς ὕλης. Γιὰ τὸν ὕλιστῆ τίθεται και γι' αὐτὸν τὸ μυστήριον τῆς αὐθυπαρξίας τῆς ὕλης. (Causa sui)-ἀντίστοιχο τοῦ μυστηρίου τῆς αὐθυπαρξίας τοῦ Θεοῦ. Τίθεται τὸ μυστήριον τῶν νόμων τῆς ὕλης ἀντίστοιχο πρὸς τὸ μυστήριον τῆς Βουλῆς τοῦ Θεοῦ, και ἐπὶ πλέον στὸν ὕλιστῆ ἐπιβάλλεται ἡ ὑποχρέωσις νὰ λύσῃ τις ἀντιφάσεις, πῶς δηλαδὴ ἡ ὕλη ἔδωκε τῇ συνείδηση τὴν ὁποῖαν αὐτῇ δὲν ἔχει και πῶς ὑποτάσσεται ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο ὁ ὁποῖος εἶναι τμῆμα αὐτῆς και μύρια ἀκόμη ἄλλα μυστηριώδη ἢ ἀντιφατικά. Ἐὰν λοιπὸν εἶσαι ὑποχρεωμένος (και εἶσαι γιατί ὀπωσδήποτε θὰ δράσης) νὰ ἐκλέξης μεταξὺ μυστηρίων και μυστηρίων, — μυστηρίων Ὑλης και μυστηρίων Πνεύματος, —πρέπει κατὰ λογικὴν και φυσικὴν ἔμπνευση νὰ κάμῃς ἐκείνη τὴν ἐκλογὴν ποὺ θὰ ἱκανοποιῆσῃ τοὺς ἔμφυτους πόθους σου, ποὺ θὰ σὲ προαγάγῃ και θὰ σὲ ἀνεβάσῃ στὴν Ὑπαρξῆ, ὅχι κείνη ποὺ θὰ σὲ ἀτροφῆσῃ και θὰ σὲ μαράνῃ. Γιὰ νὰ προτιμήσῃς τὴν ὕλην και νὰ πετάξῃς τὸ Πνεῦμα πρέπει νὰ ἔχῃς ἀπτές γρανιτώδεις ἀποδείξεις ὑπὲρ τῆς ὕλης και ἐναντίον τοῦ Πνεύματος· τοιαύτες ὁμως δὲν ὑπάρχουν πουθενά, ἐνῶ τὸναντίον ἡ ἀπροκατάληπτη μελέτη τῆς Φύσεως και τῆς Ἱστορίας ἀποκαλύπτει τὰ ἀπαράγραπτα δίκαια τοῦ Πνεύματος· ἡ σύγχρονη ἐπιστημονικὴ ἔρευνα ἔχει ὑπαγάγῃ τὴν ἔννοια τῆς ὕλης ὑπὸ τὸ Πνεῦμα: «Εἴμαστε πιὸ βέβαιοι, γράφει ὁ διάσημος φυσικὸς Arthur Eddington, ὅτι ὑπάρχει Πνεῦμα παρά ὅτι ὑπάρχει ὕλη» Καὶ τὸ παράδοξο αὐτὸ τὸ καταλαβαίνομε ὅταν προσέξωμε στὸ ὅτι ὅλες οἱ ἰδιότητες τῆς ὕλης εἶναι μιὰ δέσμη αἰσθημάτων τοῦ Ἐγὼ μας, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπτικῶν και ὀπτικῶν.

Κι ἀπὸ τις δυὸ λοιπὸν αὐτὲς προηγούμενες παρατηρήσεις προκύπτει ὅτι σύμφωνα μὲ τὴ Φύση και τὸ Λογικὸ ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ δοθῇ ἐκεῖ ποὺ θὰ βρῆ τὴν κανονικὴ ἀνάπτυξη τοῦ ὄντος του, δηλαδὴ τὸ ξεχείλισμα τῆς ζωῆς και τὴν ἱκανοποίηση τῶν αἰωνίων πόθων του, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει κανένας λόγος ἀντικειμενικὸς νὰ προτιμήσῃ τὸ ἀντίθετο.

4.— Ἡ τετάρτη παρατήρησις ποὺ ἔχομε νὰ κάμωμε στοὺς ἄρχοντας τῆς Ἀρνήσεως τοῦ αἰῶνα μας εἶναι ἡ ἀντιεπιστημονικὴ ἐνέργειά τους εἰς τὸ νὰ ἀπορρίπτουν τὸ Ὑπερφυσικὸ «ἐκ τῶν προτέρων» (a priori). Τὸ Ὑπερφυσικὸ λέγοντες, ἐννοοῦμε τὴν ὑπαρξῆ ἐξωκόσμου πνευματικοῦ «Ἐγὼ», — Θεοῦ — ὡς ἀπόλυτης αἰτίας τοῦ Κόσμου και τὴν ἐπέμβασὴν του στὴν Ἱστορία, στὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ποιοὶ λόγοι σὰς ἀναγκάζουν νὰ ἀπορρίψετε τὸ Ὑπερφυσικόν ;

Θέλομε, μάς ἀπαντοῦν, νὰ ἐξηγήσωμε τὸν Κόσμο παραδεχόμενοι

κατ' ἀρχὴν (en principe) μόνον φυσικὲς ἐνέργειες στὴ Φύση καὶ στὴν Ἱστορία⁽¹⁾ καὶ χρησιμοποιοῦμε τὴν κατασκευὴν αὐτὴν a priori⁽²⁾.

«Ένας ἀπόλυτος κανόνας τῆς κριτικῆς, λέγει ὁ Ρενάν, εἶναι νὰ μὴ δίνη τόπο κατὰ τὶς ἱστορικὲς ἀφηγήσεις σὲ περιστατικὰ θαυματουργίας»⁽³⁾.

«Τὸ ζήτημα τοῦ Ὑπερφυσικοῦ, λέγει ἄλλοῦ, εἶναι γιὰ μᾶς ξεκομμένο μὲ τέλεια βεβαιότητα γιὰ μόνον τὸ λόγο ὅτι δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ πιστεύωμε σὲ κάτι τοῦ ὁποίου ὁ κόσμος δὲν μᾶς προσφέρει κανένα ἴχνος πειραματικό»⁽⁴⁾.

«Δὲν ἀπορρίπτω τὰ θαύματα τοῦ Εὐαγγελίου, λέει πάλι ὁ Ρενάν, ἐπειδὴ μοῦ ἀποδείχτηκε προτιήτερα ὅτι οἱ Εὐαγγελισταὶ δὲν ἀξίζουν ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη· ἀλλὰ λέγω: Τὰ Εὐαγγέλια εἶναι παραμύθια γιὰτὶ διηγούνται θαύματα»⁽⁵⁾.

Ἡ κατ' ἀρχὴν λοιπὸν ἀπόρριψις τοῦ Ὑπερφυσικοῦ στηρίζεται κατὰ τοὺς ἀρνητὰς στὸ ὅτι τοῦτο ξεφεύγει ἀπὸ τὴν καθημερινὴ διαπίστωση καὶ τὴν πορεία τῆς Φύσεως, ἐμφανιζόμενον ὡς «ἐξαιρετικό καὶ ξένο».

Ἡ a priori ὁμως αὐτὴ στάσις ἀπέναντι τοῦ Ὑπερφυσικοῦ εἶναι ἐνέργεια σοβαρώτατα ἀντιεπιστημονική. Γνωρίζομε πόσο καθυστέρησε καὶ ζημιώθηκε ἡ Ἐπιστήμη τοῦ μεσαίωνα πού ἐφάρμοζε τὴν a priori μέθοδο καὶ πόση πρόοδο καὶ ἀνάπτυξη ἔφερε ἡ ἀντίθετη μέθοδος, — ἡ a posteriori, — ἐγκαινισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Βάκωνος, ἡ ὁποία βγάξει τὶς κρίσεις καὶ τὰ συμπεράσματά της ὅχι ἐκ τῶν προτέρων ἀλλὰ ὕστερα ἀπὸ τὶς παρατηρήσεις καὶ τὸν ἔλεγχον τῶν φαινομένων εἴτε στὴ Φύση εἴτε στὴν Ἱστορία.

Καὶ δὲν εἶναι μονάχα ὁ ἀντιεπιστημονικὸς χαρακτήρας, τὸν ὁποῖον ἔχει ἡ a priori ἀπόρριψις τοῦ Ὑπερφυσικοῦ εἶναι καὶ ἡ πλάνη αὐτοῦ τοῦ ἐπιχειρήματος πού ἐπικαλοῦνται ὑπὲρ τῆς ἀπορρίψεως. Ἀπορρίπτομε λένε τὸ Ὑπερφυσικό «γιὰ μόνον τὸ λόγο ὅτι ὁ κόσμος δὲν μᾶς προσφέρει κανένα ἴχνος αὐτοῦ πειραματικό» καὶ ἀντιβαίνει πρὸς τὴν ἀπ' αἰῶνων πορεία τῆς Φύσεως.

Ἐ, λοιπὸν! Ὑπάρχουν γεγονότα, τῶν ὁποίων ὁ κόσμος καὶ ἡ Φύσις δὲν μᾶς προσφέρουν ἴχνος πειραματικό καὶ φαίνονται ἀντιβαίνοντα πρὸς τὴν πορεία τῆς Φύσεως, ὁμως παρ' ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀναντίρρητα γεγονότα

Ἐνα ἀπὸ αὐτὰ ἐπὶ παραδείγματι εἶναι ἡ «γένεσις τῶν φύλων» τοῦ ἄρρενος δηλαδὴ καὶ τοῦ θήλεος. Ἐξηγοῦμεθα: Ὅλοι ξέρομε ἀπὸ τῆ σταθερῆ καὶ μακροχρόνια παρατήρηση ὅτι γιὰ νὰ γεννηθῆ ἓνα ζῶον ἀνωτέρου τύπου χρειάζεται ἀπαραίτητα προϋπαρξὶς δύο ἄλλων ζώων, ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ, — τῶν γεννητόρων του —. Ἐπειδὴ ὁμως εἶναι βέβαιο ὅτι τὰ φύλα δὲν εἶναι ἀναρχα καὶ αἰώνια, εἶναι ἐξίσου βέβαιο καὶ ἀναντίρρητο ὅτι σὲ ὠρισμένην κάποτε στιγμή γεννήθηκε τὸ πρῶτον ἀρσενικό καὶ τὸ πρῶτον θηλυκό **χωρὶς τὴν προϋπαρξὴ ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ**. Ἴδου λοιπὸν ὅτι ἓνα γεγονός τὸ ὁποῖον κατὰ τὶς φράσεις τοῦ Ρενάν «οὐδέποτε διαπιστώθηκε γύρωμας» «γεγονὸς τοῦ ὁποίου ὁ κόσμος δὲν μᾶς

1. Dastre, La Vie et la Mort p. 96.

2. Bergson, L' Energie Spirituelle p. 42.

3. Renan, Vie de Jésus, édit. 1863, Préface.

4. Renan, Vie de Jésus, Préface.

5. Renan, Les Apôtres, Introduction p. XLIII.

προσφέρει κανένα ἴχνος πειραματικό» καὶ τὸ ὅποιο ἐν τούτοις εἶναι **πραγματικότης** καὶ μάλιστα τόσο μεγάλη, ὥστε χωρὶς αὐτὴν δὲν θὰ ὑπῆρχε καθόλου τὸ ἀπέραντο ζωϊκὸ βασίλειο, περιλαμβανομένου καὶ τοῦ ἀνθρώπου, δὲν θὰ ὑπῆρχε οὐδ' αὐτὸς ὁ Ρενάν! Καὶ ἄς μὴ προσπαθῆσῃ κανένας νὰ ἐξασθενήσῃ τὴν τεράστια καὶ χτυπητὴ αὐτὴν διάψευση τῆς ἀπορρίψεως τοῦ ὑπερφυσικοῦ, προφασιζόμενος ὅτι τὰ φύλα ἔγιναν διὰ βαθμιαίας ἐξελίξεως ἀπὸ τὸ ἀρχικὸ κύτταρο, γιὰ τὸ ὅτι,τιδὴποτε καὶ ἂν ἐπινοήσῃ ἢ φαντασίᾳ πρὸς ἐξήγησιν τοῦ γεγονότος, δὲν θίγει διόλου **τὸ γεγονός ὅτι μὴ προϋπαρχόντων φύλων ἐγεννήθησαν τὰ φύλα** καὶ τοῦτο ἐναντίον πρὸς τὴν ἀπ' αἰώνων πορεία τῆς Φύσεως καὶ «χωρὶς ὁ κόσμος νὰ μᾶς προσφέρῃ κανένα πειραματικό ἴχνος καὶ χωρὶς οὐδέποτε νὰ ἔχῃ διαπιστωθῇ γεγονός τοιοῦτου εἴδους.

Οἱ «κατ' ἀρχὴν» λοιπὸν ἀρνεῖται τοῦ Ὑπερφυσικοῦ διαψεύδονται στοὺς συλλογισμοὺς τῶν ἀπ' αὐτὴν τὴν Φύση. Καὶ ἔχομε τὸ δικαίωμα νὰ τοὺς ποῦμε ἔστω καὶ πρὸ πάσης περαιτέρω ἐρεύνης «ὅτι ὁ Χριστὸς τοῦ Εὐαγγελίου εἶναι στὴ σφαῖρα τοῦ ἠθικοῦ Σύμπαντος μιὰ ἐξαιρετικὴ ἐπέμβασις τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου ἀνάλογη μὲ τὴν ἐπέμβασίν του γιὰ τὴ δημιουργία τῶν φύλων, ἢ ὅποια ἔφερε στὴν ὑπαρξὴ τὸ ἀνώτερο ζωϊκὸ βασίλειο (!).

5.— Ἐχομε ἀκόμη καὶ πέμπτη παρατήρησις νὰ κάμωμε.

Ἡ παρατήρησις στὸ ἀρνητικὸ πνεῦμα τῶν ἡμερῶν μας εἶναι τὸ **ψυχολογικὸ σφάλμα** εἰς τὸ ὅποιο πέφτει ὅταν ἀρνεῖται νὰ πιστέψῃ σὲ προσωπικὸν Θεό, — δηλαδὴ ἐνσυνείδητο καὶ ἔλλογον Ἐγὼ —, **προβάλλον τὸν ἰσχυρισμὸ τῶν πανθειστών Σπινόζα καὶ Ἐγγέλου** ὅτι τὸ ἄπειρο δὲν μπορεῖ τάχα νὰ εἶναι **προσωπικόν**, γιὰ τὸ κατ' αὐτοῦς ἡ ἔννοια τῆς **προσωπικότητος** περιέχει τὰς ιδιότητας τοῦ πεπερασμένου.

Τὸ σφάλμα τοῦ ἰσχυρισμοῦ τούτου ἀνακαλύπτομε ὅταν ἐνδοσκοπήσωμε τὸ βάθος τῆς προσωπικότητός μας. Τί ἀνακαλύπτομε, ρωτᾷε ὁ Gaston Frommel, νὰ ὑπάρχῃ στὸ βάθος τοῦ Ἐγὼ μας πῶς μπροστὰ ἀκόμη ἀπὸ τὰ ὄρια τῆς προσωπικότητός μας; Ἐπισημαίνωμε **ἐνέργεια, δράσις, δύναμις, προσωπικὴν ἐλευθερίαν**. Ἀφαιρέσατε αὐτὴ τὴν ἐνέργεια, τὴ δράσις, τὴ δύναμις, τὴν ἐλευθερίαν δὲν ἀπομένει τίποτα **οὐδ' αὐτὴ ἡ συνείδησις τῶν ὀρίων**. Ἄρα τὸ οὐσιώδες τῆς προσωπικότητος δὲν εἶναι ἡ συνείδησις τῶν ὀρίων τῶν φραγμῶν τῆς, ἀλλ' εἶναι ἡ δράσις ἢ δύναμις, ἢ ἐνέργεια, ἢ προσωπικὴ ἐλευθερία. Ἐμεῖς οἱ ἴδιοι ἀντιλαμβάνομαστε τὸν ἑαυτὸν μας ὅτι εἴμαστε τόσο λιγώτερο προσωπικοὶ ὅσο περισσότερο εἴμαστε παθητικοί, ἢ προσωπικότης μας ἐκδηλώνεται καὶ μεγαλώνει τόσο περισσότερο ὅσο εἴμαστε περισσότερο ἐνεργητικοί, ὅσο περισσότερο διευθύνομε ἑμεῖς τὸν ἑαυτὸν μας, ὅσο περισσότερο εἴμαστε ὄχι ἐκεῖνο πού μᾶς κάνουν τὰ πράγματα ἀλλὰ ἐκεῖνο πού θέλομε ἑμεῖς νὰ εἴμαστε. Ἡ χαρακτηριστικὴ λοιπὸν γραμμὴ τῆς προσωπικότητος δὲν εἶναι τὸ νὰ ἔχῃ ὄρια καὶ φραγμούς, — καθὼς συμβαίνει στὴν περίπτωσι τοῦ πεπερασμένου ἀνθρώπου —, ἀλλὰ τὸ νὰ ἔχῃ **συνείδησις ἑαυτῆς** καὶ νὰ

1. Βλέπε περιοδικὸ «Σάλπισμα» τεύχος 1 (1946) σελ. 18.

διευθύνη έαυτήν άπολύτως και να δρᾶ κατά τρόπον άπόλυτο καθώς αυτή θέλει. (1)

Δέν υπάρχει λοιπόν αντίφασις μεταξύ τών έννοιών «άπειρον» και «προσωπικότητας», αλλά τούναντίον ή ιδεώδης προσωπικότης είναι εκείνη που είναι καθαρή συνείδησις, ενέργεια και έλευθερία χωρίς κανένα όριο και περιορισμό, έκτός εκείνου που αυτή ή ίδια ή προσωπικότης ήθελε θέσει έλευθέρως εις τόν έαυτό της. (2)

Η όρθή όθεν κατάταξις της ιεραρχίας του "Οντος τοποθετεί στην κατώτατη βαθμίδα τó άσυνείδητο λογικό που λειτουργεί στην ύλική Φύση, προχωρεί παραπάνω και συναντά τó λογικό ένωμένο με αίσθηση χωρίς Έγώ άυτοσυνείδητο, — τᾶ ζωᾶ —. Άνεβαίνει πάρα πάνω και συναντά τó λογικό με την αίσθηση και Έγώ άυτοσυνείδητο, προικισμένο με ήθικην έλευθερία, — τόν άνθρωπο — προχωρεί άκόμη παραπάνω και συναντά άπέραντη ιεραρχία προσωπικοτήτων, — τó υπερβατικό ήθικό Σύμπαν —, όπου οί πολλαπλές βαθμίδες τείνουν επί μάλλον στην άπελευθέρωση της προσωπικότητος από όρια και φραγμούς και τέλος συναντά την προσωπικότητα ή όποια πραγματοποιεί στον έαυτό της την ύπέρτατη τελειότητα του "Οντος, ή όποια είναι συγχρόνως ή κατ' έξοχην άτομική ως φορεύς άπειρίας τελειότητων και ή κατ' έξοχην άπόλυτη ως θέτουσα άφ' έαυτης όλες τις τελειότητές της μέσα της, φθάνει δηλαδή στο "Ον που μονάχα αυτό έχει τó δικαίωμα να χαρακτηρίση έαυτό ως την καθ' αυτό ύπαρξη με τις λέξεις «Έγώ ειμι ό "Ων». (3)

Πλανώνται λοιπόν άναμφιβόλως οί άπορρίπτοντες τó άπόλυτο ένσυνείδητο πνευματικό Έγώ, — τόν Θεόν του Εύαγγελίου —, για τόν λόγο ότι τάχα τó άπειρο δέν μπορεί να είναι «Έγώ». Και παραμένοντες πανθεισταί είναι κατ' ούσίαν ειδωλολάτραι, ως λατρεύοντες την κτίση άντί του κτίσαντος.

6. — Η έκτη μας παρατήρησις στο άρνητικό πνεύμα του αιώνα μας είναι ότι πλανᾶται άπορρίπτοντας τη Βίβλο για τó λόγο ότι αυτή δίνει στην ιδέα του Θεού χαρακτηρα άνθρωπομορφικό. Ο άνθρωπομορφισμός του Θεού της Βίβλου είναι πάνσοφη συγκατάβασις του **Ο άνθρωπομορφισμός άπαραίτητος** Έυερβατικού για ναρθη σε συνεννόηση με τó πεπερασμένο. Ο Θεός δημιούργησε τόν άνθρωπο με προορισμό να διατηρήση σχέση ήθικη μαζί του και να τόν άνεβάση στην εικόνα της τελειότητος και μακαριότητός του κατά την άτέλειωτη αίωνιότητα. Στόν κόσμο τούτον αρχίζει να του φανερώνη τó Σχέδιό του με τέλεια παιδαγωγική σοφία, που λαμβάνει ύπ' όψει την πνευματική κατάσταση του ανθρώπου, ξεκινώντας από τó φόβο ως την πρώτη βαθμίδα σχέσεως, για να φθάση στην αγάπη με όλη την έλευθερία που δίνει ή συνείδησις της **υιοθεσίας** (Ρωμ. η' 15). Τό να άποκλείης τόν άνθρωπομορφισμό της Βίβλου σημαίνει να άποκλείσης αυθαίρετα

1. G. Frommel, L'Experience Chrétienne II, 293-305, Ch. Hodge, Systematic Theology I, 201 III, 276.

2. Ο Θεός λ.χ. περιορίζει έλευθέρως τόν έαυτό του εις τó να μη αντιφάσκει εις έαυτόν, να μη άρνήται τις αρχές του που εφαρμόζει κλπ.

3. A. Gretillat, Apologétique p. 320.

μιά παιδαγωγική αποκάλυψη του Θεού στην ανθρώπινη Ἱστορία καὶ ἐπομένως νὰ καταδικάσῃ τὸν ἄνθρωπο στὸ σκοτάδι γιὰ τὴ σχέση του μὲ τὸ Θεὸ καὶ γιὰ τὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ γι' αὐτόν.

Ἔπειτα, ὑπὸ μιὰ βαθύτερη ἔννοια, καὶ αὐτὴ ἡ Ἐπιστήμη ὁλόκληρη εἶναι ἀνθρωπομορφικὴ δηλαδὴ στὸ καλούπι τῆς ἀνθρώπινης λογικῆς, τῆς ἀνθρώπινης διανοήσεως, τῆς ἀνθρώπινης αἰσθήσεως.

Ἡ Βίβλος δὲ δὲν παραλείπει νὰ μᾶς εἰδοποιῇ ὅτι οἱ σημερινὲς γνώσεις μας περὶ Θεοῦ εἶναι προκαταρτικές, εἶναι ἀτελεῖς καὶ μονάχα στὴ μέλλουσα ὑπαρξὴ θὰ ἀπολαύσωμε τὸ τέλειο. «Ἐκ μέρους γινώσκουμε . . . ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον τότε τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται. Ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι (Α' Κορ. ιγ' 10,12β).

Ὁ ἀνθρωπομορφισμὸς τῆς Βίβλου μᾶς βοηθεῖ νὰ μορφώσωμε τὴν ἰδέα γιὰ τὸν ἅγιον χαρακτήρα τοῦ Θεοῦ ποῦ στεφανώνεται μὲ τὴ λυτρωτικὴ ἀγάπη ἐν τῷ Χριστῷ καὶ νὰ ἐμπιστευθοῦμε τέλεια στὴν πρόνοιάν Του.

7. — Ἡ ἕβδομη παρατήρησις ποῦ ἔχομε νὰ κάμωμε στὸ ἡγετικὸ πνεῦμα τῆς ἀρνήσεως εἶναι ὅτι πλανᾶται νομίζοντας πῶς τὰ δεινὰ καὶ οἱ συμφορὲς τῆς σύγχρονης ζωῆς εἶναι ἀπόδειξις ἀνυπαρξίας Θεοῦ. Τούναντίο φρονοῦμε μαζὶ μὲ τὴ Βίβλο ὅτι ἡ δραματικὴ κατάρρευσις τῆς ζωῆς καὶ τοῦ πολιτισμοῦ σὲ μιὰ γενεὰ πού, **Ὅχι ἀνυπαρξία ἀλλὰ ὑπαρξὴ** — καθὼς ἡ δική μας —, ἔχει χαρακτηριστικὴ γραμμὴ τῆς τὴν τέλεια ἀποξένωση ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ τοῦ Εὐαγγελίου εἶναι ἀποδεικτικὰ ὄχι ἀνυπαρξίας ἀλλὰ τῆς ὑπάρξεως Θεοῦ ἠθικῆς τάξεως καὶ παιδαγωγοῦ τῆς ἀχαλίνωτης ἐλευθερίας, καθὼς τὸ σπαρτάρισμα τοῦ ψαριοῦ ἔξω ἀπ' τὴ θάλασσα εἶναι ἀποδεικτικὸ τῆς ὑπάρξεως καὶ σπουδαιότητος τῆς θάλασσας γι' αὐτό.

Ἡ ἀναστάσις καὶ τὸ δράμα τοῦ αἵωνα μας ἀποδείχνουν ὅτι ὑπάρχει θεῖα Τάξις ὑπεράνω τῆς Ἱστορίας καὶ καταδικάζει σὲ αὐτοτιμωρία καὶ αὐτοκαταστροφὴ τὸ ἄτομο ἢ τὴ γενεὰ κείνη πού, κάνοντας κατάχρησιν τοῦ θεοῦ δώρου καὶ προνομίου τῆς ἠθικῆς ἐλευθερίας, θέλει νὰ ζήσει καὶ νὰ προσδεύσῃ χωρὶς Θεὸν καὶ ἐνάντια πρὸς τὸ ἀποκαλυφθὲν θέλημά Του. Ἔτσι δίνεται μνημειώδης ἀπόδειξις καὶ παιδαγωγία γιὰ τὴν ἀλήθεια, ὅτι ἡ ἀνθρώπινη ὑπαρξις εἶναι πλασμένη γιὰ τὸν τιμητικὸ προορισμὸ νὰ βρῆ μονάχα στὴν πνευματικὴ σύνδεσίν της μὲ τὸν Χριστὸ τοῦ Θεοῦ τὴν πρόδο καὶ τὴν εὐλογία της.

Δὲν εἶναι λοιπὸν σκάνδαλο ἀνυπαρξίας Θεοῦ ἡ ἀναστάσις καὶ τὸ δράμα τῆς σημερινῆς ζωῆς, ἀλλὰ τούναντίον τὸ σκάνδαλον θὰ ἦτο ἔάν, παρ' ὅλη τὴν περιφρόνησιν καὶ τὴν ἀποξένωσιν πρὸς τὴν ὑψιστὴ Ἀλήθειαν καὶ τὸ Φῶς, ὁ εἰκοστὸς αἰώνας μας **προώδευε κι' εὐήμεροῦσε** καταπατώντας χωρὶς τρομερώτατες συνέπειες τὸ θεῖο Σχέδιον τῆς Ζωῆς.

8.—Τέλος, ἡ διάψευση, καθὼς εἶδαμε παραπάνω, τῆς αἰσιοδοξίας τῶν ἀρχαίων μας, ποὺ περιμέναν νὰ βροῦν τὴν ἰδεώδη εὐτυχία στὸν εἰκοστὸ αἰῶνα μας ἐξ αἰτίας τοῦ μηχανικοῦ πολιτισμοῦ του, ἡ διάψευση αὐτὴ φέρνει σὲ φῶς καὶ ἀποδείχνει μάλιστα πειραματικὰ **Μὲ τὴν καρδιά θὰ γνωρίσετε τὸν Θεὸ** τῆ σοβαρώτατη ἀλήθεια ὅτι τὸ κέντρο τοῦ βάρους τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς καὶ εὐτυχίας δὲν εἶναι τοποθετημένο στὴ «Διάνοια», ὅπου σήμερα ὁ αἰῶνας μας τὸ ἔχει τοποθετήσῃ, ἀλλὰ στὴν ἄλλη ἐκείνη ψυχικὴ δύναμη ποὺ λέγεται «Βούλησις» καὶ μὲ τὴ γλῶσσα τοῦ Εὐαγγελίου λέγεται «Καρδιά».

«**Ἀπὸ τὴν καρδιά πηγάζουν οἱ κατευθύνσεις τῆς ζωῆς**» φωνάζει ἡ Βίβλος (Παρ. δ', 23).

Ἐὰν πρόκειται λοιπὸν νὰ ἀλλάξῃ ἡ ζωὴ μας πρέπει πρωτίστως νὰ κινήθῃ ἡ «καρδιά μας» καὶ μάλιστα νὰ κινήθῃ εὐρισκομένη σὲ κατάλληλη κατάσταση ὥστε νὰ ἀντιληφθῇ τὴν Ἄληθεια καὶ νὰ δοθῇ σ' αὐτήν. Ἀλλὰ γιὰ νὰ ἀντιληφθῇ τὴν ὕψιστη Ἄληθεια ἡ καρδιά πρέπει προπαντὸς νὰ παραμερίσῃ τὸν ἐγωϊσμό της καὶ νὰ μαλακώσῃ μὲ αἴσθημα συντριβῆς (γιὰ τὰ πάθη καὶ τὶς κακιές της) **μονάχα σ' αὐτὴν τὴν κατάσταση θὰ μπορέσῃ νὰ δῇ τὸ θεῖο μεγαλεῖο τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου του καὶ νὰ πιστέψῃ ἀληθινὰ**

Ὁ Ἰησοῦς ὑπόσχεται στοὺς καθαροὺς «τῇ καρδίᾳ» ὅτι θὰ δοῦν τὸν Θεὸν καὶ μὲς στὴ Βίβλο ὁ Θεὸς διακηρύττει **«Θὰ μὲ εὑρετε ὅταν μὲ ζητήσετε μὲ ὅλη τὴν καρδιά σας καὶ θὰ εὑρεθῶ ἀπὸ ἐσᾶς»** (Ἱερ. κθ' 13' ἐπίσης ἀλλαχοῦ: **«Ἐζήτησαν τὸν Κύριο μ' ὅλη τὴ θέλησή τους καὶ βρέθηκε σ' αὐτοὺς»** (Β' Χρον. ιε' 15β').

Τὸ νὰ ζητᾶς νὰ γνωρίσῃς τὴν Ὑψιστὴ Ἄληθεια τῆς Ζωῆς μὲ καρδιά γιομάτη ἀπὸ ἐγωϊσμό καὶ ἀπὸ πάθη εἶναι σὰν νὰ ζητᾶς νὰ ἀντιληφθῆς ἓνα ἀριστοῦργημα ζωγραφικῆς μὲ μάτια θολωμένα ἀπὸ καταράκτη.

Ἡ ὀλέθρια παρανόησις τῶν ἀρχόντων τῆς ἀρνήσεως τοῦ αἰῶνος τούτου εἶναι τὸ ὅτι ἀντιμετωπίζουν τὸ ζήτημα τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου μὲ μόνη τὴ «Διάνοια» **ἀδιαφορώντας γιὰ τὴν κατάσταση τῆς «καρδιάς».**

Παθαίνουν κάτι ἀνάλογο μὲ κείνον ποὺ ζητάει ν' ἀντιληφθῇ μὲ τὸ μουσικὸ αὐτί του ἓνα πίνακα τοῦ Rafaelo ἀδιαφορώντας γιὰ τὰ τραχωματικά του μάτια. Ἔτσι ἐπειδὴ τὸ πλεῖστον τῶν συγχρόνων μας ἔχουν ἀπορροφηθῇ ἀπὸ τὴ διανοητικὴπαίδευση, — τὴν Kultur —, καὶ ἔχουν παραμελήσῃ τὴν «ἠθικὴ αἴσθησι» πούναι ἡ «Καρδιά», μένουσιν ἔξω ἀπὸ τὸ Εὐαγγελικὸ φῶς καὶ τὴ μεγάλη σωτηρία τοῦ Χριστοῦ, βυθισμένοι μέσα στὴν πλάνη καὶ τὴν ἀγωνία τῆς ἀρνήσεως.

Στὸ μεγάλο ζήτημα τῆς Ζωῆς, ἡ **καρδιά** ἔχει τὸ λόγο, τὸν ὁποῖον ἡ διάνοια δουλικῶς δικαιολογεῖ. Ἐὰν ἀλλάξῃ ἡ ἀπόφασις τῆς καρδιάς ἀλλάζει ἀμέσως καὶ ἡ ἐπιχειρηματολογία τῆς διανοίας. «Ἐὰν ἡ Ἄλγεβρα, ἔλεγε ὁ Leibnitz, ἐπενέβαινε στὰ πάθη τῆς καρδιάς, πλεῖστοι θ' ἀμφισβητοῦσαν τὶς ἀποδείξεις της».

Μᾶς χρειάζονται λοιπὸν Πανεπιστήμια καρδιάς, Ἀκαδημίαι καρδιάς, Ἰνστιτοῦτα καρδιάς καὶ τέτοια δυστυχῶς δὲν ὑπάρχουν σήμερα παρὰ μονάχα γιὰ τὴ Διάνοια. Αὐτὰ μᾶς ἔδωκαν τὸ μηχανικὸν πολιτισμὸν, ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἄλλη μερὶά ἡ δειστραμμένη καρδιά, κατὰ θεῖαν εἰρωνία, τὸν χρησιμοποιοεῖ γιὰ τὴν ἐξόντωση τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Γιὰ νὰ βρῆ λοιπόν ἡ σύγχρονη Ἄρνησις καὶ νὰ γευθῆ τὴν ἀληθινὴ εὐτυχία καὶ τὸ φῶς, εἶναι ἀνάγκη νὰ διορθῶσιν γιὰ τοῦτο τὴν καρδιά της μὲ τὸ συναίσθημα τῆς ταπεινώσεως καὶ συντριβῆς, ὥστε νὰ ῥθῆ σὲ θέσιν νὰ ἰδῆ τὴν Ἀλήθεια καὶ νὰ ἀπολαύσῃ τὴ Ζωή.

* * *

Μὲ τίς παραπάνω παρατηρήσεις μας ἐκάμαμε μιὰ σύντομη κριτικὴ τῶν κυριωτέρων ἰσχυρισμῶν τῆς Ἄρνήσεως.

Κάθε ψυχὴ ποὺ ἐλευθερώνεται ἀπὸ τὴν παγίδα τῶν πλανῶν τούτων εἶναι προετοιμασμένη ν' ἀκούσῃ μὲ προσοχὴ γιὰ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸ καὶ ἀσφαλῶς θὰ βρῆ σ' Αὐτὸν τὴν πλήρη καὶ αἰώνια ἱκανοποίησίν της.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἔχει τὴ θέσιν Πρωτοπόρου τῆς ἀνθρωπότητος γιὰ νὰ ὀδηγήσῃ τὸ κάθε μέλος τῆς στὴν πραγματοποίησιν τοῦ προορισμοῦ του **κατὰ τὴ θεία Βουλὴν**. Δὲν ἦρθε ἀπροσδόκητος καὶ ἀνεφοδιάστος, καθὼς οἱ λεγόμενοι μεγάλοι Μύστες, ἀλλ' ἦρθε ἐφωδιασμένος **Μονάχα ὁ Ἰησοῦς ἔχει Διαπιστευτήρια** μὲ **Διαπιστευτήρια** τὰ ὁποῖα καὶ ἡ πιὸ αὐστηρὴ ἀλλὰ ἀπροκατάληπτη Κριτικὴ σφραγίζει ὡς ἀπολύτως γνήσια καὶ ἀληθινά. Ὡς κύρια Διαπιστευτήρια τοῦ Ἰησοῦ θεωροῦμε πρῶτα τὴ **Ζωὴ Του** μοναδικὴ τροχιά ποὺ θαμπώνει ἀπὸ τὸ φῶς στὸν οὐρανὸ τῆς ἀγιότητος. Ἔπειτα τὴ **Διδασκαλίαν Του** ποὺ φανερῶνει τὸν χαρακτήρα τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν ξεπεσμό τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τρόπο ἐξαιρετικὰ μοναδικό. Τρίτο τὰ **Θαύματά Του** ποὺ σφραγίζονται ὡς ἀναντίρρητες ἀλήθειαι, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς **Ἀναστάσεώς Του** ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ κριτικὴ ὡς τοῦ μᾶλλον ἀναμφισβητήτου γεγονότος τῆς παγκόσμιας Ἰστορίας. Τέταρτο τὴν **Κατάπεμψιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος** ἡ ὁποία μόνη αὐτὴ εἶναι σὲ θέσιν νὰ ἐξηγήσῃ τὴ μυστηριώδη μεταμόρφωσιν τῶν ψαράδων τῆς Γαλιλαίας σὲ πάνσοφους ἀποστόλους τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἔθνικων. Πέμπτον τὴν ἀπὸ αἰῶνων πρωτύτερα **διὰ τῶν Προφητῶν ἐξαγγελίαν** ἀπὸ Θεοῦ γιὰ τὸν ἔρχομό Του μὲ θαυμαστὰς λεπτομέρειαι γιὰ τὸ πρόσωπό Του καὶ γιὰ τὸ Ἔργον Του. Ἐκτον τὸν **ἀτομικὸ Πειραματισμὸ** τοῦ πιστοῦ κατὰ τὸν ὁποῖον νέα ζωὴ εἰσρέει στὴν ψυχὴ καὶ ἡ ζωὴ τῆς προσευχῆς πρὸς τὸν Χριστὸν βεβαιώνει ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τὴν ζωντανὴν του ἐπέμβαση, καὶ ἔβδομο, ἐξ ἀντιδιαστολῆς, παίρνομε τὴν **Κατάπτωσην ἕνεκα τῆς ἀπιστίας** ποὺ παρατηρεῖται εἴτε στὰ ἄτομα εἴτε στοὺς λαοὺς ὅταν παραμερίζουν τὸν Χριστὸ καὶ τὸ Εὐαγγέλιό Του.

Μάλιστα Κύριοι! ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι τὸ μόνο πρόσωπο στὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος ποὺ δικαιολογεῖ τοὺς ὑπεράνθρωπους ἰσχυρισμοὺς Του μὲ γνήσια ἱστορικὰ Διαπιστευτήρια. Καὶ τὸ μοναδικὸ αὐτὸ θεῖο πρόσωπο προσφέρεται σήμερον ὅπως πάντοτε, νὰ βοηθήσῃ κάθε μέλος τῆς γενεᾶς τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα μας γιὰ νὰ πραγματοποιήσῃ τὸν **Προορισμὸν του**.

Προκειμένου περὶ Προορισμοῦ οἱ ἄνθρωποι δημιουργοῦν, ὡς γνωστόν, ὁ καθένας καὶ μιὰ θεωρίαν κατὰ τὸν τρόπον του. Κι οἱ θεωρίαι αὐτὲς συγκρούονται μεταξύ τους καὶ ἀνασκειάζουν ἢ μιὰ τὴν ἄλλη. Ἀλλὰ καθὼς τὰ ρολόγια δὲν ἐπιτρέπεται νὰ δηλώνουν τὸ καθένα καὶ μιὰ ἀυθαίρετη ὥρα, ἀλλὰ πρέπει νὰ συμμορφώνωνται μὲ τὸ ἐπίσημον καὶ αὐθεντικὸν ρω-

λόι του Ἀστεροσκοπείου,—τὸ ὁποῖο στηρίζεται στὸ ἀντικειμενικὸ γεγονός τῆς περιστροφῆς τῆς Γῆς—, ἔτσι καὶ ὁ καθένας προκειμένου νὰ γνωρίσῃ καὶ πραγματοποιήσῃ τὸν Προορισμὸ του κατὰ τὴ θεία Βουλὴ δὲν πρέπει νὰ καταφύγῃ στοὺς Μύστες ἢ στοὺς Φιλοσόφους παληοὺς ἢ καινούργιους, ἀλλὰ στὸν Ἰησοῦ Χριστὸ πὺ ἀποδεικνύει μὲ τὰ Διαπιστευτήριά Του τὸ κύρος τῆς θείας ἀποστολῆς Του γιὰ τὸ ὕψιστο αὐτὸ ζήτημὰ μας.

Μὲ τὸ νὰ γνωρίζῃ κανεὶς καὶ νὰ πραγματοποιήσῃ τὸν ἀληθινὸ προορισμὸ του βρίσκει τὴν τέλεια εἰρήνη καὶ χαρὰ στὴ ζωὴ τούτῃ, σὰν τὸ ψάρι πὺ κινεῖται μεσ' τὴ θάλασσα, σὰν τὸ πουλὶ πὺ πετάει στὸν ἀέρα, σὰν τὸ λουλούδι πὺ ἀπολαμβάνει τὸ ἡλιακὸ φῶς. Ἡ **Προορισμὸς τοῦ Ἀνθρώπου** ἄγνοια τοῦ ἀληθινοῦ προορισμοῦ μας καθιστᾷ τὴ ζωὴ μιὰ δρᾶση χρεωκοπημένη ὅσο καὶ ἂν εἶναι ἔντονη καὶ πολὺπλευρη, σὰν τὸ πάθημα τοῦ τραίνου πὺ γελᾷστικε στὴ διασταύρωση καὶ ἔχει τραβῆξει ψεύτικη γραμμὴ.

Καὶ τώρα, ποιὸς εἶναι ὁ Προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸν Πρωτοπόρο τῆς ἀνθρωπότητος ;

Ὁ Προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸ εἶναι τὸ νὰ γνωρίσῃ τὸν Θεὸ καὶ νὰ συνδεθῇ μαζί Του γιὰ νὰ πάρῃ ἀπ' Αὐτὸν τὸ θεῖο Πνεῦμα μεσ' τὴν καρδιά του.

Τρία λοιπὸν στοιχεῖα ἀποτελοῦν τὸν προορισμὸ τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ πρῶτο εἶναι ἡ γνῶσις τοῦ Θεοῦ.

Πῶς θὰ γνωρίσωμε τὸν Θεόν ; δηλαδὴ πῶς θὰ γνωρίσωμε τὸν χαρακτήρα τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ Σχέδιά Του γιὰ μᾶς, διότι ἡ οὐσία τοῦ Θεοῦ εἶναι καὶ θὰ μένη ὑπερβατικὴ γιὰ τὸν ἀνθρώπο στὴν παρούσα οἰκονομία, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐμποδίζει τὸ νὰ γνωρίσωμε τὰ σχέδια τοῦ Θεοῦ γιὰ μᾶς. Μπορεῖ κάλλιστα νὰ ἀγνοοῦμε τὴν οὐσία μιᾶς πραγματικότητος π. χ. τοῦ φωτός καὶ ὁμως νὰ καρπούμεθα τὴν εὐεργετικὴ ἐπίδρασή του σὲ μᾶς.

Θὰ γνωρίσωμε τὸν χαρακτήρα τοῦ Θεοῦ, μᾶς λέγει ὁ Ἰησοῦς, γνωρίζοντες τὸν χαρακτήρα Αὐτοῦ τοῦ Ἰησοῦ ὁ ὁποῖος εἶναι τὸ ἀπαύγασμα καὶ ἡ ἔκφρασις τοῦ θελοῦ χαρακτήρος ὡς πρὸς τὸν ἀνθρώπον. «**Ἐγὼ καὶ ὁ Πατὴρ ἓν ἔσμἐν**» (Ἰωάν. ι', 30). «**Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε, μονογενὴς Θεὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Πατρὸς ἑκεῖνος ἐξηγήσατο**» (Ἰωάν. α', 18). Ἡ γνῶσις τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς Συνειδήσεως καὶ διὰ τῆς Φύσεως εἶναι στοιχειώδης καὶ προπαιδευτικὴ γιὰ τὴν ἀποκάλυψη διὰ τοῦ Ἰησοῦ, πὺ αὐτὴ ἔφερε «κατὰ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου» τὴν τέλεια φανέρωση τῆς θείας Βουλῆς γιὰ τὸν ἀνθρώπο.

Τὸ δεῦτερο στοιχεῖο εἶναι ἡ **σύνδεσις μας μὲ τὸν Θεόν.**

Εἶναι φανερό ὅτι ἡ σύνδεσις μας μὲ τὸν Θεόν θὰ εἶναι φύσεως πνευματικῆς δηλαδὴ θὰ φέρνῃ στὴ σκέψη μας καὶ στὴ καρδιά μας ὠρισμένες ἀλήθειες καὶ συναισθήματα. Δύο λοιπὸν εἶναι οἱ βασικώτατες ἀλήθειες, τίς ὁποῖες κατὰ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν πρέπει νὰ ἀναγνωρίσωμε γιὰ νὰ ἀποκτήσωμε πραγματικὴ καὶ διαρκῆ σύνδεση μὲ τὸν Θεό. Ἡ πρώτη ἀπὸ αὐτὲς ἀφορᾷ τὸν ἑαυτὸ μας, ἡ δευτέρη ἀφορᾷ τὸν Θεόν.

Ὡς πρὸς τὸν **ἑαυτὸ μας** πρέπει ἐνσυνείδητα νὰ ἀποδοκιμάσωμε τὴν περασμένη ἀνώμαλη ζωὴ μας πὺ κατὰ πολλοὺς καὶ διάφορους τρόπους, στὰ βάθη τῆς καρδιάς μας ἢ στὴν ἐξωτερικὴ ἐκδήλωσή μας, πα-

τούσαμε τὴν ἠθικὴν τάξην τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ποθῆσωμε ἀντὶ αὐτῆς τὴν ἀρμονικὴν ἄγια ζωὴν κατὰ τὸ θεῖον Θέλημά Του.

Ἡ ψυχολογικὴ αὐτὴ μεταβολὴ λέγεται στὴν εὐαγγελικὴ γλῶσσα «**Μετάνοια**». Ἄλλ' ὡς εἶναι φανερόν ἡ ἀποδοκιμασία αὐτὴ εἶναι μίαν καθαρῶς ἀρνητικὴν ἀλήθειαν. Τὴν ἀρνητικὴν αὐτὴν ἀλήθειαν διαδέχεται ἄλλη θετικὴ ἀλήθεια, ἡ ὁποία εἶναι ἡ ἀπὸ καρδιᾶς ἀποδοχὴ, — διὰ Πίστεως —, **τῆς λυτρωτικῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ** ποῦ τακτοποίησε τὴν ἠθικῶς ὑπόδικη κατάστασίν μας, μετὸν μοναδικὸν καὶ αἰώνιον ἐξίλασμόν στὸ Γολγοθᾶ. Ἐκεῖ πάνω στὸν σταυρὸν ὁ Θεὸς στρέφει πρὸς τὸν μετανοήσαντα ἁμαρτωλὸν τὴν **δεύτερην** ὄψιν τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, τὴν ὄψιν τοῦ «**Ἐξίλασμοῦ**», γιὰ τὸν σταυρὸν τοῦ Γολγοθᾶ ἔχει δύο ὄψεις. Ἡ μίαν εἶναι ἡ ὄρατὴ καὶ ἱστορικὴ, ἡ ἄλλη ἡ ἀθέατη καὶ μυστικὴ, σύμφωνα μετὰ τὰ δύο πνεύματα ποῦ συνέτρεξαν κατὰ τὴν σταύρωσιν τοῦ Χριστοῦ. Ἐπειδὴ μὲ ἄλλο πνεῦμα ἔσπρωχναν τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν σταυρὸν οἱ σταυρωταὶ τοῦ καὶ μ' ἄλλο πνεῦμα ὑποχωροῦσε καὶ ἀνέβη Ἐκεῖνος. Ἐκεῖνοι τὸν θανάτωναν μετὰ μῖσος καὶ μανίαν γιὰ νὰ τὸν βγάλουν ἀπὸ μπροστά τους, ἐνῶ Ἐκεῖνος ἀνέβαινε στὸ σταυρὸν ἐθελουσίως χωρὶς καμμιὰ μνησικακίαν, — Πάτερ ἄφες αὐτοῖς —, ἀλλὰ μετὰ πνεῦμα νὰ δεχθῆ κατὰ θεῖαν Βουλὴν τὸν θάνατον ἐκεῖνον ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς ἀνθρωπότητος τῶν αἰώνων, σὰν ἐκούσιος ἀντικαταστάτης αὐτῆς γιὰ ἐπανόρθωσιν τῆς ἠθικῆς τάξεως. Ἔτσι ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Ἐξίλασμοῦ τοῦ Χριστοῦ ἔχει τὴν ἠθικὴν δυνατότητα, ἐν ἀρμονίᾳ μετὰ τὴν ἀγιότητα καὶ τὴν δικαιοσύνην του, νὰ ἀποκαθιστᾷ σὲ τέλει ἀρμονικὴν σχέσιν μαζὶ Του, εἰσάγοντας στὸ ἔνδοξον Σχέδιόν Του, κάθε ἁμαρτωλὴν ὑπάρξιν ποῦ θὰ ὑψωνόταν πνευματικὰ πρὸς αὐτὸν καὶ θὰ ζητοῦσε ἀπ' εὐθείας νὰ τὴν δεχθῆ μετανοημένην καὶ ἐπικαλουμένην ὑπὲρ αὐτῆς τὴν Ἐπανόρθωσιν τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ πίστις, κοινότατη ἐνέργεια τοῦ ἀνθρώπου στὶς καθημερινὰς σχέσεις του πρὸς τοὺς ὁμοίους του, παίρνει στὸ Εὐαγγέλιον ὑψίστην σπουδαιότητα χάρις στὸ ἐξαιρετικὸν **περιεχόμενό της**, δηλαδὴ στὴ ζωντανὴν προσωπικότητα τοῦ Ἰησοῦ, τὸν ὁποῖον ἐγκολπώνεται. Εἶναι παραβολικῶς σὰν τὴν ἐπαφὴν τοῦ τρολὲ μετὰ τὸ ἠλεκτρικὸν σύρμα, ἡ ὁποία τόσες σπουδαῖες συνέπειες ἔχει φωτισμοῦ θερμάσεως καὶ κινήσεως τοῦ ὀχήματος, χάρις στὸν ἠλεκτρισμὸν. Εἶναι σὰν τὸ βῆμα ποῦ μπαίνει μέσα στὸ ἀεροπλάνο καὶ βρίσκεισιν κατόπι στὰ σύγνεφα ψηλὰ μετὰ ταχύτητα ἑκατοντάδων χιλιομέτρων τὴν ὥραν χάρις στὸ μηχανισμόν τοῦ ἀεροπλάνου.

Ἡ πίστις ὡς ὑποκειμενικὴ ἐνέργεια εἶναι ἀπαραίτητος ὄρος τῆς συνδέσεως τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τὸν Θεὸν καὶ τῆς εἰσόδου μέσα στὸ θεῖον Σχέδιόν του. Ἀρνούμενος νὰ πιστέψῃ στὸν Ἐξίλασμόν τοῦ Χριστοῦ ὁ ἀνθρώπος ἀποκλείει τὴν σωτηρίαν τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὸ ἄτομόν του παθαίνοντας κάτι ἀνάλογο μετὰ τὸ πάθημα τοῦ τράμ χωρὶς τὴν ἐπαφὴν τοῦ τρολέ, καὶ τὸν ἀποκλείσιν ἀπὸ τοῦ ἀεροπλάνου χωρὶς τὸ βῆμα εἰσόδου σ' αὐτό. Πάνω στὶς βάσεις λοιπόν, — μετανοίας καὶ πίστεως —, μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀμοιβαία κατανόησις μετὰξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου καὶ ὁ Θεὸς μετὰ ἄμεση καὶ ὄρατη πνευματικὴ ἐνέργεια **ἀναγεννᾷ** τὴν ψυχὴν αὐτὴν δίνοντάς της σὰν σφραγίδα τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Ἀπὸ τὴν στιγμὴν αὐτὴν μέσα στὴν καρδίαν τοῦ πιστοῦ

εις ἀπάντησιν τοῦ πόθου τοῦ γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ ἔχει ἀποτεθεῖ ἓνα ἀόρατον μυστηριώδες στοιχεῖον καινούργιας ζωῆς ποῦ ἔχει σκοπο, — ἐφ' ὅσον θὰ τοῦ ἐπιτρέπει ἐκάστοτε ἡ ἠθικὴ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου, — νὰ ξετυλίξῃ τὸν χαρακτηῖρα τοῦ Ἰησοῦ, καθὼς μέσα στὸ σπόρον τοῦ λουλουδιοῦ ἡ μυστηριώδης φυσικὴ ζωὴ εἶναι κρυμμένη καὶ ὑπὸ συνθήκας καταλλήλους παράγει τὸ ὠραιότατον καὶ ἀρωματικὸν λουλουδιον. Τὸ "Ἅγιον Πνεῦμα εἶναι ὁ ἀπὸ Θεοῦ ἀντικειμενικὸς παράγων γιὰ νὰ πραγματοποιηθῇ στὴ ζωὴ τοῦ πιστοῦ, — ἐφ' ὅσον ἡ θέλησις τοῦ δὲν παρουσιάζει ἀντιδράσεις —, ὁ τύπος τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, τῆς εἰρήνης τοῦ Χριστοῦ, τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ἀγιωσύνης Ἐκείνου. Μέσα στὴν ἀτμόσφαιρα αὐτὴν τοῦ θείου Πνεύματος ποῦ ὁ ἄνθρωπος ἀπολαμβάνει τὴν τέλεια ἀγάπην καὶ εὐμένεια τοῦ Θεοῦ, βάσει τοῦ ἔργου Χάριτος ἐν τῷ Χριστῷ, ποῦ πάλλει μέσα του ὁ παλμὸς τῆς Νίκης καὶ τῆς Αἰωνιότητος, ὑπάρχει ἡ πλήρης ἱκανοποίησις στὴ ζωὴ, ὁ τέλειος προσαναταλισμὸς στὴν Ὑπαρξιν καὶ ἡ ἀληθινὴ εὐτυχία καὶ σ' αὐτὰς τὰς πιὸ σκληρὰς ἀκόμη δοκιμασίας τῆς ζωῆς ποῦ περνᾶμε. Ὁ ἄνθρωπος βρῆκε καὶ πραγματοποιεῖ τὸν Προορισμὸν του, γεμᾶτος φῶς γιὰ τὸ μέλλον του καὶ θριαμβευτικὴ ἀισιοδοξία, τὴν ὁποῖαν κανένα σύγνεφον ἀπαισιοδοξίας δὲν μπορεῖ νὰ τὴν ἐπισκοτίσῃ.

Κάθε ἀνθρώπινη ὑπαρξις τοῦ αἰῶνα μας ἔχει ἀνάγκη τῆς θείας αὐτῆς Ἐναγεννήσεως. Χρειάζεται δηλαδὴ Ἅγιο Πνεῦμα γιὰ νὰ ἀπολαύσῃ τὴν κατὰ Θεὸν ζωὴν, γιὰ νὰ γνωρίσῃ τὴν κατὰ Θεὸν ἀλήθειαν τῆς Ὑπαρξεως, γιὰ νὰ μεταμορφώσῃ τὴ ζωὴν τούτη ἀπὸ κόλασιν εἰς Παράδεισον. Οἱ Ἐπιστῆμες καὶ ἡ ἐν γένει Κουλτοῦρ δὲν μᾶς δίνουν Ἅγιο Πνεῦμα, γιὰ τὸν λόγον τοῦ ἀντικειμένου των δὲν ἀσχολοῦνται μὲ τὰς ἀλήθειαις ποῦ ἀποκαθιστοῦν τὸν σύνδεσμον τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Θεόν. Οἱ ἀλήθειαι αὐτὰς βρίσκονται μέσα στὸ πρόσωπον καὶ στὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι μιὰ πνευματικὴ ἐγκατάστασις προωρισμένη νὰ δεχθῇ Ἅγιο Πνεῦμα, σὰν τὸν ἠλεκτρικὸν γλῶμπον ποῦ περιμένει τὸν ἠλεκτρισμόν, γιὰ νὰ πραγματοποιηθῇ τὸν Προορισμὸν του.

Ὁ εἰκοστὸς αἰῶνας καθὼς δείχνουν καθαρὰ τὰ πράγματα ἔχει πρώτη καὶ ἀπόλυτη ἀνάγκη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ Ἑλλάς μας, τὸ ἀγαπητό μας Ἔθνος ποῦ τόσο δραματικὰ ἀλληλοσπαράζεται δείχνει πῶς εἶναι ἐπείγουσα ἀνάγκη τοῦ Χριστοῦ γιὰ νὰ βρῇ τὴ σωτηρίαν τῆς. Μονάχα διὰ μέσου τοῦ Χριστοῦ ἡ ἀνθρώπινη ὑπαρξις θὰ πάρῃ Ἅγιο Πνεῦμα καὶ θὰ περάσῃ ἀπ' τὴν Κόλασιν εἰς τὸν πνευματικὸν Παράδεισον. Ὅλα μιλοῦν γύρω μας καὶ πανταχοῦ ὅτι ὁ εἰκοστὸς αἰῶνας ὕστερα ἀπὸ τόσα παθήματα πρέπει νὰ γυρίσῃ ἐπὶ τέλους εἰς τὸν Ἰησοῦ Χριστόν.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ

ΕΞΕΔΟΣΗ

ΜΙΑ ΚΑΤΑΠΛΗΚΤΙΚΗ ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ ΠΕΡΙ ΧΡΙΣΤΟΥ

ΥΠΟ Κ. ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΥ